

Brief van het Havenbedrijf Rotterdam N.V. aan de informateur en de formerende partijen in Rotterdam 2026

Rotterdam is het grootste haven- en industriecomplex van Europa en een knooppunt van mondiale goederen- en grondstoffenketens. Logistiek en industrie borgen de leveringszekerheid van energie, voedsel en grondstoffen. Met een toegevoegde waarde van 23,3 miljard euro, 2,2% van het BNP, levert de haven een forse bijdrage aan het verdienvermogen van Nederland. Met 182.000 directe en indirecte banen in de Rijnmond is de haven ook van groot belang voor de lokale economie.

Maar deze positie is niet meer vanzelfsprekend. Het kraakt en piept in de haven en met name de chemie staat onder zware druk. Door de impasse van de stikstofcrisis zijn projecten in de haven al jaren in het geding. Bedrijven kampen daarnaast met hoge energiekosten, hoger dan in directe buurlanden, en een enorme congestie op het elektriciteitsnet. We zien dat bedrijven hierdoor activiteiten in onze haven staken, investeringen uitstellen of zelfs stoppen. Er wordt elders geïnvesteerd. Dat betekent economische schade, minder werkgelegenheid en vertraging van de energie- en grondstoffentransitie in Rotterdam, terwijl juist de geopolitieke ontwikkelingen het belang benadrukken van een weerbaar en autonoom logistiek-, energie- en industriecluster.

Deze enorme opgaven kunnen we alleen samen succesvol aanpakken. We moeten samenwerken aan een attractieve regio, waar bedrijven graag investeren en mensen graag willen wonen en werken. De Havenvisie 2050 is een goed vertrekpunt voor de samenwerking met een nieuw College. Zowel Deltalinqs als het Havenbedrijf hebben in hun nieuwe strategieën de balans met maatschappij en omgeving als speerpunt opgenomen. Het Havenbedrijf wil de komende bestuursperiode als volgt concreet samenwerken met een nieuw College:

Verbinding stad-haven

Elke dag werken collega's van de gemeente en het Havenbedrijf samen aan de ontwikkeling van stad en haven. Bijvoorbeeld aan projecten voor de energietransitie, de ontwikkeling van het M4H-gebied, bij het ontvangen van buitenlandse delegaties of lobby in Den Haag of Brussel. Dat doen we vanuit de overtuiging dat er in Rotterdam grote kansen liggen voor een bloeiende toekomst van stad en haven.

Het blijft belangrijk om samen het positieve verhaal over de haven te vertellen. Over de grote veranderingen die al plaatsvinden, zoals we dat ook in het havenervaringscentrum Portlantis doen. Een van de (inter-) nationale uithangborden van haven en stad zijn de Wereldhavendagen. Daarbij is de laatste jaren een compleet nieuw programma ontwikkeld over de energietransitie, werk en innovatie. Het Havenbedrijf vindt het erg belangrijk dat de stad het financiële partnerschap van de Wereldhavendagen herstelt en daarmee de verbinding tussen stad en haven ook op deze manier kracht bijzet.

Arbeidsmarkt en onderwijs

Mensen maken de haven. Maak van de arbeidsmarkt een topprioriteit voor de haven én voor de stad. De beschikbaarheid van personeel, goed opgeleid op alle niveaus, is een cruciale vestigingsfactor. De vergrijzing en daarmee de uitstroom van ervaren vakmensen drukken op de al grote personeelstekorten in techniek, energie, ICT, logistiek en veiligheid. De energietransitie en digitalisering vragen juist om extra mensen in deze vakgebieden.

Samen met het onderwijs en het bedrijfsleven moeten we nieuwe doelgroepen bereiken, zoals jongeren, zij-instromers en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en het onderwijs beter op toekomstige skills aan laten sluiten.

Wat vragen we van een nieuw College?

- Herstel de structurele ondersteuning van het Port Rangers programma om nog meer jongeren voor de haven te enthousiasmeren.
- Ondersteun programma's zoals TechMission 010 die jongeren enthousiasmeren voor techniek.
- Introduceer een Rotterdams Leven Lang Ontwikkelen (LLO)-fonds voor bij- en omscholing, scholingsvouchers voor energietransitie, digitalisering en onderhoud.
- Bevorder een inclusieve en sociaal veilige arbeidsmarkt. Blijf het belang van inclusief leiderschap agenderen en werk aan het aanjagen van inclusief werkgeverschap.

Arbeidsmigranten

De krappe arbeidsmarkt is een steeds grotere belemmering voor het vormgeven van de haven van de toekomst. Vakmensen van buiten Nederland en Europa blijven nodig. Dit zijn speciale vakkrachten, die via gespecialiseerde contractors worden ingezet bij onderhoudsprojecten, nieuwbouw en verduurzaming in de energie- en chemiesector en bij container- en overslagbedrijven.

Hun huisvesting staat onder druk door te weinig geschikte locaties, beperkt maatschappelijk draagvlak en een onvoldoende gereguleerde huisvestingsmarkt. Goede en beschikbare huisvesting is doorslaggevend voor het aantrekken en behouden van deze werknemers.

Havenbedrijf erkent dat het bedrijfsleven een verantwoordelijkheid heeft bij dit onderwerp en wil meewerken, passend bij onze verantwoordelijkheden en mogelijkheden, aan de realisatie van huisvesting op havennabije locaties. We willen bijdragen aan veilige en fatsoenlijke woonvormen, met oog voor maatschappelijk draagvlak. Waar mogelijk, wordt voor een mix van doelgroepen gebouwd (flexwonen) om meerdere vliegen in een klap te slaan.

Wat vragen we van een nieuw College?

- Realiseer betaalbare én fatsoenlijke huisvesting voor arbeidsmigranten i.s.m. regionale partners.
- Zorg voor flexibiliteit in woningbouwconcepten om verschillende groepen te kunnen huisvesten.
- Neem belemmeringen in omgevingsplannen en vergunningprocedures weg.
- Neem arbeidsmigrantenhuisvesting mee in de afspraken met woningcorporaties.

Samen wonen, leven en ondernemen in Rotterdam en de Rijnmond

Niet alleen de haven staat voor maatschappelijke en economische transitie. De stad, andere regiogemeenten en de dorpen en wijken in en rondom de haven hebben ook grote opgaven voor wonen, mobiliteit, natuur, economie e.a. Dit vereist dat gemeente(n) en haven samen zoeken naar de balans tussen een aantrekkelijke leefomgeving en ruimte voor logistiek en havenontwikkeling. Zoals we dat al doen in het Regionaal Afsprakenkader Geluid en Ruimtelijke Ontwikkeling (RAK) en het NOVEX-programma.

Het slagen van de energie- en grondstoffentransitie in de haven is afhankelijk van de beschikbare (milieu-)ruimte. Juist in de transitie heeft de haven zowel fysieke ruimte als milieuruimte nodig. Komende jaren zullen bestaande en nieuwe activiteiten naast elkaar functioneren. Daarnaast vragen nationale programma's, zoals defensie, verduurzaming industrie en windenergie van zee met omzetting

naar waterstof, ruimte in en om de haven. Samen met de NOVEX-partners verkennen we oplossingen voor het ruimtevraagstuk, waaronder het intensiveren en optimaliseren van het ruimtegebruik van het haven- en industriegebied, waaronder een eventuele uitbreiding landwaarts en/of zeewaarts.

Om naast de transitie ook de weerbaarheid van de haven en de strategische relevantie van de Europese industrie te borgen, willen we samenwerken om het investeringsklimaat te versterken en daarbij milieudossiers als stikstof, geluid, omgevingsveiligheid, water en PFAS naar pragmatische oplossingen te brengen die het concurrerend vermogen op orde houden en ontwikkelingen in de haven mogelijk maken.

Voor M4H/RDM blijft het belangrijk om te investeren in het innovatie-ecosysteem, met een stevige koppeling tussen bedrijven, onderwijs en overheid. Zodat talentontwikkeling, werkgelegenheid en vernieuwend ondernemerschap elkaar versterken. Daar hoort een goede balans tussen wonen en werken bij, waarin ruimte voor bedrijvigheid niet ondersneeuwt maar juist actief wordt beschermd.

Wat vragen we van een nieuw College?

- Scherp nationale of Europese regelgeving niet lokaal aan via strengere vergunningsvoorschriften dan elders in Nederland en Europa.
- Een proportioneel ruimtelijk kader voor nieuwe energiedragers waaronder ammoniak en vloeibare waterstof.
- Houdt bij verdichting en verstedelijking voldoende afstand tussen haven en industrie enerzijds en woningbouw anderzijds, om zo voor beiden zekerheid en duidelijkheid te bieden.
- Duidelijke bestuurlijke regie op RDM&M4H en stel met de haven een gezamenlijke ontwikkelstrategie 2040 voor economische ruimte op.

Bereikbaarheid en mobiliteit

De komende jaren zal de bereikbaarheid van de haven en de regio verder onder druk komen te staan door de vele geplande en mogelijk ook ongeplande werkzaamheden aan infrastructuur en kunstwerken. Dit vraagt meer dan ooit om afstemming en samenwerking binnen Zuid-Holland-Bereikbaar. Daarnaast moet vanuit de functie die de haven heeft voor de internationale defensie, ook voldoende aandacht uitgaan naar het versterken van de haven- en achterlandinfrastructuur voor de continuïteit van kritieke goederenstromen, met name militair materieel maar ook voedsel en medicijnen.

Een bereikbare haven voor studenten, stagiairs en werknemers is ook een onmisbare vestigingsfactor. Voor een bereikbare haven stimuleert het Havenbedrijf samen met de gemeente andere en nieuwe vormen van woon-werk-verkeer. Ons doel is dat de hele haven in 2030 bereikbaar is met collectief vervoer. Blijvende inzet van de gemeente is daarbij onontbeerlijk. Het gaat daarbij om het versterken van flexibel vraag-gestuurd vervoer op korte termijn.

Op de middellange termijn verbindt een nieuw metrostation Charloisse Poort de arbeidsintensieve Waalhaven met andere delen van de stad. Een additionele P&R kan een hubfunctie creëren voor forenzen uit de regio.

Wat vragen we van een nieuw College?

- Verbeter de bereikbaarheid van de haven voor werknemers en studenten, in het bijzonder de stedelijke havengebieden Waalhaven en Eemhaven; versnel de besluitvorming over cruciale infrastructuur zoals de aanleg van het nieuwe metrostation Charloisse Poort.
- Houdt de nautische veiligheidsstandaarden uit het huidige voorkeursontwerp voor de Derde Stadsbrug overeind, ook wanneer het project door mogelijke kostenoverschrijdingen onder druk komt te staan.

- Pleit binnen de MRDH voor een impuls aan het realiseren van meer truckparkings in de regio.
- Zorgvuldige afstemming met de haven bij politieke besluitvorming over betaald parkeren in havengebieden. En die eventuele besluiten vergezeld laten gaan van flankerend beleid voor OV.
- Houd bij besluiten over mobiliteit rekening met de gevolgen voor de doorstroming op de Ruit.

Verduurzaming en circulaire economie in de haven

De energie- en grondstoffentransitie betekent dat er nieuwe ontwikkelingen zijn in de haven. Bedrijven stappen over naar hernieuwbare energie en processen worden geëlektrificeerd. Er is grote vraag naar locaties voor productie en import van nieuwe energiedragers. Gemeente en haven werken samen om de haven te ontwikkelen tot waterstofhub. Bij deze vernieuwing blijkt vaak dat de bestaande regelgeving en plannings niet aansluiten bij de nieuwe ontwikkelingen. Dat kan procedures complexer en trager maken terwijl snelheid cruciaal is om zowel de klimaatdoelen te halen als om vitaal en concurrerend te blijven.

Een zorgvuldig, maar ook soepel vergunningenproces is daarvoor essentieel. De gemeente Rotterdam, Deltalinqs, DCMR, het Havenbedrijf en de provincie Zuid-Holland werken samen in het Versnellingshuis Energietransitie HIC. Dit helpt bedrijven met verduurzamingsprojecten die aanlopen tegen barrières op het gebied van regelgeving, financiën of vergunningen. Deze partijen hebben specifiek voor vergunningen ook een 'praktische vraagbaak' in het leven geroepen, de Vergunningenloods, waar bedrijven in het begin van een vergunningentraject terecht kunnen voor informatie en advies. Het is van cruciaal belang dat deze initiatieven voortgezet worden in een volgende bestuursperiode.

Wij willen dat bestaande bedrijven hier de transitie doormaken- dat zijn geen 'oude bedrijven' alleen omdat ze fossiele brandstoffen gebruiken en CO₂ uitstoten; ze maken wezenlijke producten en halffabricaten voor onze economie. Ze willen en moeten verduurzamen, dus het beleid moet erop gericht zijn deze bedrijven hier de transitie te laten maken zodat goederen en energie hier geproduceerd en verwerkt worden in plaats van dat industrie in Nederland en Europa verloren gaat en we afhankelijker worden van anderen. De infrastructuur hiervoor wordt nu al ten dele gerealiseerd: het waterstofnetwerk Rotterdam, extra netcapaciteit, het CO₂-transport- en opslagproject Porthos, aanleg van warmteleidingen, walstroom voor de zeevaart en laadpalen voor trucks.

Een sterke en toekomstbestendige haven vraagt om een gebiedsgericht investeringsplan met financiële middelen om met Rijk, regio, Rotterdam en het bedrijfsleven knelpunten in energie-infrastructuur, stikstofruimte en woningbouw op te lossen en daarmee het toekomstige verdienvermogen van de stad te versterken. Een op Beethoven geïnspireerd investeringsplan voor de Rotterdamse haven, waarin de gemeente mee doet vanuit bijvoorbeeld de verhoogde dividenduitkering, is noodzakelijk zodat samen met het Rijk en de investeringsbanken, privaat kapitaal aangetrokken kan worden voor investeringen.

Wat vragen we van een nieuw College?

- Bestuurlijke en financiële steun voor een investeringsplan voor de Rotterdamse haven. Verbindt deze steun aan de gebiedsgerichte aanpak die in Recharge Rotterdam samen met Havenbedrijf, Deltalinqs en ministeries uitgewerkt wordt¹.
- De Vergunningenloods en de samenwerking in het Versnellingshuis voortzetten in de komende Collegeperiode inclusief benodigde middelen.
- Jaag de duurzame en circulaire economie in de haven aan door vraagcreatie naar duurzame/circulaire materialen in het inkoop- en aanbestedingsbeleid op te nemen.

Weerbaarheid en cyberveiligheid

In het huidig tijdgewricht moeten we ons ook richten op het voorkomen en bestrijden van hybride dreigingen,

¹ portofrotterdam.com/nl/haven-van-de-toekomst/energietransitie/lopende-projecten/recharge-rotterdam

zoals cyberaanvallen, digitale spionage en verstoringen van de logistieke keten. Door een geïntegreerde aanpak van fysieke veiligheid, digitale beveiliging en strategische samenwerking kan de Rotterdamse haven snel inspelen op deze dreigingen. Op deze manier blijft de haven veerkrachtig, betrouwbaar en concurrerend, ongeacht de aard van de bedreiging.

Wat vragen we van een nieuw College?

- Werk samen bij de structurele regionale afstemming/ coördinatie/ planning tussen o.a. gemeente, VRR, HbR en bedrijfsleven ter voorbereiding op en tijdens militaire doorvoeroperaties in geval van verhoogde geopolitieke spanning.
- Sluit als gemeente actief aan bij Ferm-Zeehavens en stel waar mogelijk middelen of bestuurlijke ondersteuning beschikbaar voor deze publiek-private samenwerking.
- Schaal de aanpak ter ondersteuning van MKB-ondernemers in de haven door een digitale stadsmarinier op.

Tot slot

Ondanks de turbulente wereld waar een nieuw machtsevenwicht gevormd wordt, en ondanks dat sommige bedrijven zich genoodzaakt zagen om activiteiten te stoppen, is de haven nog steeds in goede positie voor een bloeiende toekomst. Er staan projecten op stapel die de haven duurzamer en slimmer maken, waarvoor het Havenbedrijf jaarlijks zelf ook rond de 300 miljoen euro in de haven investeert. Dit leidt tot een veelvoud aan aanvullende private investeringen.

Rotterdam is door zijn ligging, het aanbod van windenergie van zee, de uitstekende haveninfrastructuur, en goed geschoolde werknemers nog steeds een hele goede locatie voor maakindustrie en logistiek. Door onverminderd door te gaan met de energietransitie versterken we tegelijkertijd onze innovatiekracht en werken we aan de weerbare economie van de toekomst.

De opgave waarvoor we staan is groot en complex en de komende periode is cruciaal. Er moeten ook in komende bestuursperiode richtinggevende keuzes gemaakt worden. Samenwerking tussen overheden, bedrijven, kennisinstellingen en NGO's is een voorwaarde om de doelen te kunnen realiseren.

Het Havenbedrijf wil daarom graag nauw samenwerken met het nieuwe College. Laten we deze uitdagingen met daadkracht en optimisme samen aangaan!